

MALVIK KOMMUNE

Plan, Byggesak og Landbruk

Det kongelige landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Melding om vedtak

Deres ref:

Vår ref
2010/1485-4

Saksbehandler
Johan Forbord

Dato
01.09.2010

Høring - odelsfrigjøring etter odelsloven

Vedlagt følger sakspapirer med vedtak i saken.

Klageadgang

I henhold til Forvaltningslovens kapittel VI kan vedtaket påklages og klagefristen er 3 uker fra mottakelse av dette brevet. Klagen må være skriftlig og begrunnes og skal nevne det vedtaket det klages over. Klages sendes Malvik kommune, postboks 140, 7551 Hommelvik.

Med hilsen

Johan Forbord
jordbrukssjef

Postadresse

Postboks 140, 7551 Hommelvik

E-post:

postmottak@malvik.kommune.no

Besøksadresse

Torggata

www.malvik.kommune.no

Telefon

73972000

Telefaks

73972051

Bank

4218.07.50309

Org.nr

971035560

MALVIK KOMMUNE

Arkiv: V60
 Arkivsaksnr: 2010/1485-2
 Saksbehandler: Johan Forbord

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	46/10	31.08.2010

Høring - odelsfrigjøring etter odelsloven

Vedlegg:

Høring - utkast til ny forskrift for behandlingen av søknader om odelsfrigjøring etter odelsloven - Nye regler om avgjørelsesmyndighet - Høringsfrist 01.09.10

Saksdokumenter (ikke vedlagt)

Saksopplysninger

Hva odelsrett er

Odelsrettens kjerne kan sies å være den rett odlerens etterkommere har til, etter en viss prioritet, å kunne kreve seg utlagt odelsjord på skifte etter forrige eier, eller til å innløse odelsjord, når eiendommen er solgt til noen uten odelsrett eller til noen med dårligere odelsrett.

Hva odelsfrigjøring er

Odelsfrigjøring er en opphevelse av eksisterende odelsrett ved administrativt vedtak, etter en konkret vurdering. Odelsfrigjøring kan vedtas når odelsrett vil hindre stat eller kommune i å overta odelsjord (odl. § 30) og for bruksrasjonaliseringer i samsvar med jordloven (odl. § 31), og dette gjelder de fleste saker. Odelsfrigjøring kan også skje etter odl. § 32 når noen frivillig har overdratt alt eller del av odelsjord når overtageren søker om det eller det må påregnes at tilsvarende ekspropriasjonssak ville blitt gjort, i fall partene ikke hadde blitt enige. Flest søknader er avgjort etter odl. § 31.

Bakgrunnen

Ved lovendringene pr. 1. juli 2009 ble det gitt hjemmel i odelsloven til å gi forskrift om behandlingen i odelsfrigjøringssaker etter odelsloven §§ 30 til 32. Det kongelige landbruks- og matdepartementet har erfaring for at det hersker en viss usikkerhet når det gjelder hvem som skal behandle og avgjøre de ulike typer odelsfrigjøringssøknader. Det foreligger ikke skrevne regler for behandlingen av saker etter odl. §§30 og 32 utover det som følger av odl. § 33 (og

forvaltningsloven). Det kan videre reises spørsmål om dagens avgjørelsesmyndighet er lagt til ”riktig” nivå. Dette gjelder særlig søknader som behandles etter odl. § 30. For disse sakene ligger fortsatt avgjørelsesmyndighet til Kongen. En kan også spørre om det er nødvendig å spre kompetansen på mange forskjellige organ (Fylkesmannen, Vegvesenet, flere departementer og Kongen). Dersom det i en odelsløsningssak blir søkt om odelsfrigjøring, kan den totale saksbehandlingstiden for odelsløsningssaken bli lang. Et viktig mål med forskriften er å gjøre behandlingstiden for odelsfrigjøringssøknader, og dermed også odelsløsningssaker, så kort som mulig.

Arbeidet med forskriften har avdekket et behov for å endre delegasjonsreglene som gjelder odelsfrigjøringssaker. Det foreslås derfor betydelige endringer når det gjelder myndigheten til å treffe avgjørelser i odelsfrigjøringssaker.

De viktigste høringsforslagene er:

- Det må søkes om odelsfrigjøring innen to måneder regnet fra stevning i løsningssaken ble forkynt for eieren, også når det søkes om odelsfrigjøring etter §§ 30 eller 32
- Søknaden skal sendes til kommunen
- Kommunen skal vurdere om det skal tas steg odelsfrigjøring i alle saker (dvs. om det er grunnlag til å starte ordinær saksforberedelse)
- Det framgår av forskriften hvilke vilkår kommunen skal ta stilling til når den vurderer om det skal tas steg til odelsfrigjøring
- De øvrige odelsberettigede skal gis en frist på en måned for å avgi uttalelse (dette er inntatt i loven, men gjentas i forskriften av informative hensyn)
- Fylkesmannen avgjør klage over kommunens vedtak om ikke å ta steg til odelsfrigjøring (kommunens beslutning om å ta steg til odelsfrigjøring kan ikke påklages)
- Fylkesmannen avgjør søknader om odelsfrigjøring etter odl. §§ 30 til 32 i første instans
- Statens landbruksforvaltning (SLF) blir klageinstans for fylkesmannens avgjørelser etter odl. §§ 30 til 32.
- Når det gjelder saker etter odl. §§ 30 til 32, skal SLF innhente uttalelse fra det departement som har ansvaret for odelsfrigjøringsformålet før klagen blir avgjort
- Kongen skal ikke lenger behandle ordinære saker om odelsfrigjøring.

Vurdering

Odelskretsen er i løpet av årene betydelig innskrenket gjennom endringer i odelsloven, og det kan være grunn til å tro at denne utviklingen fortsetter. Odelsfristen er også svært innskrenket, og er nå på 6 måneder. Formålet med odelsloven er å holde gården i slekta til odleren og for å ha regler for rekkefølgen til odelsretten mellom odlerens etterkommere. Gjennom tidene har odelsretten som en selvfølge blitt brukt for å erverve slektsgården for å drive den og ha den som levebrød uten å tenke særlig på boplikt og bolyst. I løpet av årene har det vist seg at odelsretten ofte brukes for å anskaffe slektsgård som attraktiv boplass eller fritidseiendom uten selv å drive den. Spørsmålet er derfor hvorvidt gården, grenda, landbruksmiljøet og landbruket generelt er tjent med en slik utvikling. I årene 2005 – 2008 har flest odelsfrigjøringssaker vært knyttet til bruksrasjonalisering (odl. § 31), og det kan være grunn til å anta at dette etter hvert blir mer aktuelt ut i fra ”den måten som er mest gagnleg for samfunnet og dei som har yrket sitt i landbruket (jfr. jordlovens formålsparagraf).

Odelsfrigjøring har hittil vært en arbeidskrevende og omstendelig prosess med usikkerhet om saksgang og avgjørelsesmyndighet. Det er derfor viktig at det gjennom forskrift kommer klare

regler for saksgangen og at kompetansen og saksbehandlingen i hovedsak begrenses til kommunen og fylkesmannen. Lokalkjennskap gjennom disse to organ bør bidra til den beste helhetlige løsning i odelsfrigjøringssakene ut i fra de ulike hensyn som skal tas i sakene. Høringsforslaget medfører imidlertid at kommunen får en mer aktiv og fremtredende rolle i odelsfrigjøringssaker.

Rådmannens innstilling

Malvik kommune anbefaler at utkast til ny forskrift for behandling av søknader om odelsfrigjøring etter Odelslovens §§ 30 til 32 og nye regler om avgjørelsesmyndighet blir vedtatt.

Behandling i Formannskapet - 31.08.2010

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet - 31.08.2010

Malvik kommune anbefaler at utkast til ny forskrift for behandling av søknader om odelsfrigjøring etter Odelslovens §§ 30 til 32 og nye regler om avgjørelsesmyndighet blir vedtatt.